

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE LA PRESIDÈNCIA

12869 *Reial decret 1097/2011, de 22 de juliol, pel qual s'aprova el Protocol d'intervenció de la Unitat Militar d'Emergències.*

La nostra societat moderna, plural en els seus serveis al ciutadà i complexa en l'organització, és afectada per múltiples riscos que posen de manifest la seva vulnerabilitat. Per això, una exigència indeclinable és mantenir un sistema d'alerta i previsió per garantir la seguretat de les persones i dels seus béns, amb la finalitat de preservar-la contra les catàstrofes i calamitats que la posin en perill.

La Llei 2/1985, de 21 de gener, sobre protecció civil, va establir un sistema mitjançant el qual totes les administracions es coordinaven en la prevenció i lluita per afrontar situacions d'emergència. Per aconseguir més eficàcia en aquest objectiu, la normativa que desplega la prestació del servei de protecció civil ha experimentat modificacions puntuals.

La garantia de la seguretat de les persones i dels seus béns quan una catàstrofe o calamitat les posen greument en perill és responsabilitat de totes les administracions públiques, motiu pel qual la revisió dels seus criteris informadors i dels serveis específics amb què totes contribueixen a aquesta matèria requereixen una alerta permanent i l'organització de mesures que donin una resposta ràpida, enèrgica i eficaç als riscos afrontats.

En aquest sentit, la Llei orgànica 5/2005, de 17 de novembre, de la defensa nacional, en l'article 15.3 va establir com una de les missions de les Forces Armades la de preservar la seguretat i el benestar dels ciutadans en els supòsits de greu risc, catàstrofe, calamitat o altres necessitats públiques de conformitat amb el que estableix la legislació vigent. Amb això, tenint en compte les experiències nacionals i internacionals passades i recents, Espanya ha pretès posar-se a l'avantguarda en l'organització davant de les situacions d'emergència, amb la disposició d'instruments estatals operatius amb els quals fer-los front. Es tracta de contribuir, per tant, en les condicions actuals dels recursos de què disposa el nostre país, a oferir una resposta adequada a la magnitud dels riscos d'accidents, calamitats o desgràcies públiques que amenacen la societat.

D'acord amb la missió que atribueix a les Forces Armades aquesta Llei orgànica, l'Acord del Consell de Ministres de 7 d'octubre de 2005 va crear la Unitat Militar d'Emergències, d'ara endavant UME, com a força conjunta composta per personal de les Forces Armades, amb capacitat per desplegar-se ordenadament sobre el terreny, concentrar mitjans operatius en poc temps, i disposar de manera permanent de personal altament qualificat i amb ensinistrament específic per intervenir immediatament en situacions d'emergència greu.

Després de l'aprovació del Reial decret 416/2006, d'11 d'abril, pel qual s'estableix l'organització i el desplegament de la Força de l'Exèrcit de Terra, de l'Armada i de l'Exèrcit de l'Aire, així com de la Unitat Militar d'Emergències, i el desenvolupament dels esforços necessaris per posar-la en funcionament, era necessari regular les condicions d'intervenció de la UME, amb l'objectiu de dotar la dita Unitat del marc normatiu que li serveixi d'instrument eficaç per al compliment satisfactori de la missió que se li ha encomanat.

A aquest efecte es va dictar el Reial decret 399/2007, de 23 de març, pel qual s'aprovava el Protocol d'intervenció de la UME. Tanmateix, després de l'anul·lació d'aquest Reial decret per sentència del Tribunal Suprem de 4 de novembre de 2008, perquè s'havien omès els informes de la Comissió Nacional de Protecció Civil i del Consell d'Estat, es fa necessari aprovar un protocol nou d'intervenció.

En aquest sentit, la normativa que conté el Protocol d'intervenció aprovat per aquest Reial decret té com a finalitat assegurar el manteniment de l'operativitat de la UME, amb

la salvaguarda dels principis d'unitat, disciplina i jerarquia que informen el conjunt de les Forces Armades, i establir les regles imprescindibles per a la seva coordinació amb els mitjans de les restants administracions públiques que puguin ser mobilitzats en funció de cada emergència.

Tot això es fa, d'altra banda, en el marc operatiu dissenyat per la Llei 2/1985, de 21 de gener, sobre protecció civil, que atribueix al ministre de l'Interior la condició d'autoritat superior en matèria de protecció civil i, en conseqüència, li atorga la facultat de disposar la mobilització dels recursos de l'Estat quan la intensitat de les situacions d'emergència així ho exigeixi o quan així ho sol·licitin les comunitats autònomes. També correspon al ministre de l'Interior la facultat de declarar d'interès nacional una determinada situació d'emergència, en els termes que preveu la Norma bàsica de protecció civil, aprovada pel Reial decret 407/1992, de 24 d'abril. El que s'ha esmentat s'entén sense perjudici de la facultat d'acordar la intervenció de la UME a l'àmbit de les instal·lacions de què són titulars l'Administració de l'Estat o entitats del sector públic estatal.

En la tramitació s'han sol·licitat els informes preceptius de la Comissió Nacional de Protecció Civil i del Ministeri de Política Territorial.

En virtut d'això, a proposta dels ministres de Defensa, de l'Interior, de Foment, de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, i de la Presidència, d'acord amb el Consell de l'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 22 de juliol de 2011,

DISPOSO:

Article únic. *Aprovació del Protocol d'intervenció de la Unitat Militar d'Emergències.*

S'aprova el Protocol d'intervenció de la Unitat Militar d'Emergències (UME), el text del qual s'insereix a continuació.

Disposició addicional primera. *Enquadrament orgànic de la UME.*

La UME s'enquadra orgànicament en el ministeri de Defensa, i depèn del ministre de Defensa.

Disposició addicional segona. *Mitjans aeris de lluita contra incendis.*

1. Els mitjans aeris de lluita contra incendis operats pel 43è Grup de Forces Aèries s'adscriuen orgànicament al Ministeri de Defensa i funcionalment al Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí, que decideix sobre la seva utilització.

2. Quan la UME participi en una operació d'emergència declarada d'interès nacional pot requerir i ordenar la immediata posada a disposició del seu operatiu dels mitjans aeris de lluita contra incendis del Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí, el comandament dels quals correspon a la UME.

3. Els ministeris de Defensa i de Medi Ambient, Medi Rural i Marí, han de formalitzar un conveni de col·laboració per establir les condicions d'atenció per part del Ministeri de Defensa a les necessitats d'operativitat, manteniment i disponibilitat dels mitjans aeris de lluita contra incendis dels quals és titular el Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí. En aquest conveni, es poden acordar les condicions de coordinació i complementarietat dels mitjans aeris del Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí, amb el conjunt de mitjans de la UME.

4. Els crèdits necessaris per al manteniment i l'operació dels hidroavions a què fa referència l'apartat 1 es mantenen en el pressupost del Ministeri de Medi Ambient, i Medi Rural i Marí.

Disposició addicional tercera. *Accions per millorar el funcionament de la UME.*

El Ministeri de Defensa, en l'àmbit de les seves competències, pot establir els concerts, convenis de col·laboració, acords tècnics o encàrrecs de gestió, que coadjuvin al funcionament millor i més eficaç de la UME, amb els diferents òrgans de les

administracions públiques, així com amb organismes i empreses establertes en el sector de subministraments o qualsevol altre que pugui tenir relació amb les diferents situacions d'emergència.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que estableix aquest Reial decret.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara del que disposa l'article 149.1.29a de la Constitució, que atribueix a l'Estat la competència exclusiva sobre seguretat pública.

Disposició final segona. *Facultats de desplegament.*

1. Es faculta els ministres proposants perquè dictin, conjuntament o individualment en l'àmbit de les seves competències, les disposicions que siguin necessàries per al desplegament i l'execució d'aquest Reial decret.

2. Es faculta el ministre de Defensa perquè dicti les disposicions que siguin necessàries per reglamentar les condicions operatives que siguin aplicables a la participació de la UME en operacions a l'exterior.

3. Es faculta el ministre de Defensa perquè dicti les normes que regulin l'enquadrament, l'organització i el funcionament de la UME en l'àmbit del seu Departament.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

El present Reial decret entra en vigor el dia 1 de setembre de 2011.

Madrid, 22 de juliol de 2011.

JUAN CARLOS R.

El ministre de la Presidència,
RAMÓN JÁUREGUI ATONDO

Protocol d'intervenció de la Unitat Militar d'Emergències

Primer.

1. La Unitat Militar d'Emergències, d'ara endavant UME, té com a missió intervenir a qualsevol lloc del territori nacional per contribuir a la seguretat i benestar dels ciutadans, juntament amb les institucions de l'Estat i les administracions públiques, en els supòsits de greu risc, catàstrofe, calamitat o altres necessitats públiques, de conformitat amb el que estableixen la Llei orgànica 5/2005, de 17 de novembre, de la defensa nacional, la Llei 2/1985, de 21 de gener, sobre protecció civil, i la resta de la legislació vigent.

2. La UME és una unitat integrant de les Forces Armades que intervé de conformitat amb el que disposa aquest Protocol.

3. Per al desenvolupament de les seves missions, la UME pot utilitzar efectius i mitjans d'altres unitats de les Forces Armades, en els casos en què sigui necessari, d'acord amb el procediment que estableixi l'Estat Major de la Defensa.

Segon.

1. Les actuacions operatives a desenvolupar per la UME se centren fonamentalment en l'adopció de mesures encaminades a salvaguardar, protegir o socórrer la vida i integritat de les persones i dels seus béns, el medi ambient, els espais naturals i els seus recursos i el patrimoni historicoartístic.

2. Les actuacions operatives de la UME es concreten en la planificació, l'ensinistrament i la intervenció. Només realitza les tasques de prevenció que siguin necessàries per fer front a una emergència declarada.

Tercer.

1. La intervenció de la UME es pot ordenar quan alguna de les situacions següents d'emergència es produeixi amb caràcter greu, independentment que es tracti d'una emergència d'interès nacional o no:

a) Les que tinguin l'origen en riscos naturals, entre els quals hi ha inundacions, avingudes, terratrèmols, esllavissades de terreny, grans nevades i altres fenòmens meteorològics adversos de gran magnitud.

b) Els incendis forestals.

c) Les derivades de riscos tecnològics, i entre els quals hi ha el risc químic, el nuclear, el radiològic i el biològic.

d) Les que siguin conseqüència d'atemptats terroristes o actes il·lícits i violents, inclosos els realitzats contra infraestructures crítiques, instal·lacions perilloses o amb agents nuclears, biològics, radiològics o químics.

e) La contaminació del medi ambient.

f) Qualsevol altra que decideixi el president del Govern.

2. S'exclouen de l'àmbit d'actuació de la UME les emergències al mar, sense perjudici que en circumstàncies excepcionals es pugui acordar la seva intervenció, a proposta del ministre de Foment, de conformitat amb el que disposa aquest Protocol.

Quart.

1. En les situacions d'emergència que es produeixin amb caràcter greu, detallades en el punt 1 de l'apartat anterior, que no siguin declarades d'interès nacional, les autoritats autonòmiques competents en matèria de protecció civil poden sol·licitar del Ministeri de l'Interior la col·laboració de la UME.

2. El Ministeri de l'Interior, valorada la dimensió de l'emergència i els mitjans disponibles per afrontar-la, així com els principis de complementaritat i subsidiarietat que preveu la normativa vigent en matèria de protecció civil, sol·licita del Ministeri de Defensa la intervenció de la UME.

3. El ministre de Defensa, per delegació del president del Govern, ordena la intervenció de la UME, a proposta del ministre de l'Interior.

4. La UME ha d'ajustar la seva actuació al que estableix la legislació vigent en matèria de protecció civil, i especialment pel que fa a la distribució de competències entre l'Estat i les comunitats autònomes.

5. La decisió per la qual finalitzi la intervenció de la UME en una situació concreta d'emergència l'ha d'adoptar el ministre de Defensa, a proposta del ministre de l'Interior i escoltades les autoritats que van sol·licitar la intervenció.

6. L'inici i la finalització de la intervenció de la UME les notifica el Ministeri de Defensa al Centre Nacional de Gestió de Crisis de la Presidència del Govern.

Cinquè.

1. Els ministres titulars del departament corresponent o, si s'escau, els presidents o directors de les entitats del sector públic estatal, poden sol·licitar del Ministeri de l'Interior la intervenció de la UME, d'acord amb el procediment que estableixen els punts 2 i 3 de l'apartat anterior, a fi de garantir la integritat i el funcionament adequat de les instal·lacions, edificis, infraestructures i establiments que tinguin adscrits, en els supòsits que preveu l'apartat tercer.1, en coordinació amb el pla de protecció civil que correspongui.

2. Quan la UME intervingui en instal·lacions, edificis, infraestructures o establiments de què és titular el Ministeri de Defensa, se n'ha d'informar el Ministeri de l'Interior.

3. El Ministeri de l'Interior alerta de l'emergència les autoritats autonòmiques de protecció civil competents per raó del territori on siguin les instal·lacions, edificis, infraestructures o establiments afectats i els informa de les intervencions acordades de conformitat amb aquest apartat.

Sisè.

1. Els efectius de la UME actuen sempre enquadrats i dirigits pels comandaments de la Unitat, tenint en compte el que estableix l'apartat quart.4.

2. En tots els casos en què intervingui la UME, un dels seus comandaments s'integra en el centre de coordinació operativa des del qual es dirigeixi l'emergència de què es tracti, d'acord amb el que preveu l'article 4.d) de la Norma bàsica de protecció civil, aprovada pel Reial decret 407/1992, de 24 d'abril.

Setè.

En els supòsits d'emergències declarades d'interès nacional, i per al cas en què es decideixi la intervenció de la UME de conformitat amb el que estableix aquest Protocol, la direcció i coordinació operativa de les actuacions a realitzar a la zona sinistrada en l'àmbit de la protecció civil correspon al cap de la UME, sota la dependència del Ministeri de l'Interior, de conformitat amb el que disposa l'article 9 de la Norma bàsica de protecció civil, sense perjudici de les competències de les forces i cossos de seguretat de l'Estat en matèria de seguretat pública.

Vuitè.

1. La UME pot utilitzar mitjans públics i privats per al compliment de les missions assignades i mentre duri la seva intervenció quan així ho disposin els plans de protecció civil o ho determini l'autoritat competent de l'emergència i de conformitat amb la legislació vigent.

2. Les indemnitzacions i els rescabaments que escaiguin per les actuacions sobre els béns a què es refereix l'apartat anterior es regeixen pel que disposa la legislació vigent sobre la matèria.

Novè.

1. Amb la finalitat que la UME pugui complir satisfactòriament les missions assignades, l'Administració General de l'Estat li facilita l'accés a les xarxes i els sistemes d'alerta i emergències existents.

2. Amb el mateix objectiu, el Ministeri de Defensa subscriu amb les comunitats autònomes els acords de col·laboració necessaris per a l'accés de la UME a les seves xarxes d'alerta i emergència.

Desè.

Els membres de la UME, en l'exercici de les seves funcions, tenen el caràcter d'agents de l'autoritat segons el que preveu la disposició addicional tercera de la Llei 39/2007, de 19 de novembre, de la carrera militar.

Onzè.

Els plans estatals de protecció civil han d'incorporar la UME en les seves previsions organitzatives i d'intervenció en emergències, de conformitat amb el que disposa aquest Protocol.